

BIBLIOTECILE PUBLICE TERITORIALE DIN RAIONUL FLOREȘTI ÎN ANUL 2019: PRIORITĂȚI, REALIZĂRI, ORIENTĂRI

Elena BELSCHI,
Biblioteca Publică Orășenească
„Ion Creangă”, Florești

Rezumat: Articolul are un caracter de sinteză, axându-se pe trei aspecte principale ale activității rețelei bibliotecilor publice teritoriale din raionul Florești în anul 2019: servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor și membrilor comunităților; promovarea imaginii bibliotecii și formarea profesională continuă a personalului de bibliotecă.

Cuvinte-cheie: biblioteca publică teritorială, servicii de bibliotecă, formarea profesională continuă.

Abstract: The article has a synthesis character, focusing on three main aspects of activity of the network of territorial public libraries in the Floresti region in 2019: services for developing necessary competences of users and community members, promoting positive image of the library, continuing professional development of library staff.

Keywords: territorial public library, library services, continuing professional development.

Agenda profesională a bibliotecilor publice teritoriale (BPT) din rețeaua Florești în anul 2019 a reflectat preocuparea pentru susținerea, promovarea și valorificarea patrimoniului național scris, deschiderea spre interferențe culturale, spre exprimarea mesajului cultural în forme diferite de prezentare documentară și artistică. Bibliotecile s-au implicat în construirea unei societăți moderne, dinamice și bine informate, deschizând calea către cunoaștere. În continuare ne vom axa pe trei aspecte principale ale activității rețelei bibliotecilor publice teritoriale din raionul Florești în anul 2019: servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor și membrilor comunităților, promovarea imaginii bibli-

otecii și formarea profesională continuă a personalului de bibliotecă. Alte aspecte importante, care au fost prezente în activitatea bibliotecilor publice teritoriale din raionul Florești în anul de referință, vor constitui conținutul altor articole și prezentări în cadrul reuniunilor profesionale.

Rețeaua de biblioteci din raionul Florești include 56 de biblioteci: 5 biblioteci orășenești, 50 de biblioteci sătești și 1 pentru copii. Funcția de Centru Biblioteconomic pentru rețea este deținută de Biblioteca Publică Orășenească (BPO) „Ion Creangă” din orașul Florești.

Dintre obiectivele prioritare ale BPT pentru anul de referință specificăm: implementarea noului cadru legislativ „Legea cu

privire la bibliotecii; promovarea imaginii bibliotecii în comunitatea floreșteană; 2019 - Anul Familiei; promovarea lecturii ca bază pentru cunoaștere și dezvoltare;

dezvoltarea unor servicii noi pentru utilizatorii bibliotecii, extinderea accesului beneficiarilor la resursele și serviciile bibliotecii prin intermediul rețelei de socializare FB; stabilirea unor noi parteneriate cu instituții locale, din țară și de peste hotare, cu scopul desfășurării unor programe de promovare a lecturii, de socializare și integrare în societate (4).

Obiectivele enumerate mai sus s-au reflectat în organizarea și desfășurarea mai multor evenimente de anvergură:

- Concursul Literar Republican „La izvoarele înțelepciunii”, dedicată scriitorului Camil Petrescu. La etapa raională au ieșit învingători trei participanți: Ana Tamazlicaru, LT „Ion Creangă”; Cătălina Țara, LT „Mihai Eminescu”, Florești și Dumitrița Procopii, gimnaziul Cașunca, care au fost promovați la etapa republicană. La etapa republicană Dumitrița Procopii a ocupat locul II;

- Campania Națională „Să citim împreună”, în cadrul căreia s-au organizat la BPO „Ion Creangă”, la 14 decembrie 2019, lansarea cărților „Poeme pe trepte încinse” de Ianoș Țurcanu și „Rebela” de Claudia Partole. Tot la BPO „Ion Creangă” au avut loc întâlniri de suflet cu scriitorii Titus Știrbu și Vitalie Ciobanu.

- În cadrul Programului Național LecturaCentral, ediția a 2-a, bibliotecile publice teritoriale au organizat o suită de activități culturale, de exemplu: serata tematica „Tainele cărții” (BP Lunga, BP Japca, BP Izvoare), ora de lectură cu copiii alolingvi „Мама меня любит” (BP Cunicea, BP Maiscoe, BP Iliciovca), Săptămâna Cărții și a Lecturii pentru Copii și Tineret (Biblioteca pentru Copii or. Florești), călătorie literară „Ziua cititului împreună” (BP Văscăuți), prezentare de carte „Sărbătoare a cărților, sărbătoare a spiritului” (BPO „Ion Creangă”, BP Sănătăuca), Anul 2019 – anul promovării imaginii bibliotecii în comunitate (BPO „Ion Creangă”, Biblioteca pentru Copii, or. Florești, BP Prajila).

Ca urmare a participării la Programul

Național LecturaCentral, BPO i-au fost decernate 2 diplome și un testimoniu: „Cel mai bun eseu despre cartea lui Iulian Filip „Nici o șansă cu extratereștrii”; pentru Concursul „Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor”; pentru Concursul „Cel mai original proiect de promovare a cărților” din Topul celor mai citite 10 cărți ale anului 2017.

Specificăm și participarea la Concursul „Călătorie prin Toamnă în 91 de zile”, gestionat de către Asociația Cultural-Științifică „Pleiadis”, România. Au participat 172 de elevi de la LT „Miron Costin”, LT „Ion Creangă”, LT „Mihai Eminescu”, Școala de Arte Plastice, Casa de Creație a Copiilor, or. Florești, la secțiunile Creații literare și Creații artistice. Elevilor li s-au înmănat diplome de participare.

În Proiectul Educațional Internațional „TEAM BUILDING – Lectura fără hotare” au fost implicați elevi de la liceele orășenești, fiind coordonați de bibliotecarii locali. Ca urmare, aceștia au fost desemnați cu 28 de diplome de mențiune.

Soluțiile cele mai eficiente în atragerea beneficiarilor noi sunt relațiile permanente de colaborare cu instituțiile școlare și extrașcolare, organizarea excursiilor, organizarea unor cicluri de activități, îndeosebi a Zilelor Bibliotecii. În anul 2019 s-au înregistrat **185354** de intrări ale utilizatorilor, din care 102697 revin copiilor până la 16 ani (55,4%). Numărul împrumutului de documente este de 354699 de exemplare (6). În anul 2019 administrațiile publice locale din raionul Florești au alocat pentru achiziție de carte 98100 mii lei pentru procurarea a 1179 de exemplare, ceea ce constituie cu 20648 lei mai mult în comparație cu anul 2018 (5, 6). Menționăm și donațiile de la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - bibliotecile s-au completat cu 753 de exemplare, în sumă de 45573 de lei.

Bibliotecile publice din raion, în calitatea lor de instituții de profil cu funcții de informare, educație și cultură, de constituire și teaurizare a colecțiilor de bază, asigură următoarele servicii de bază pentru public (3): împrumutul de documente la domiciliu sau pentru consultare/utilizare prin Secția

de împrumut și Sală de lectură; rezervarea titlurilor care nu sunt disponibile în momentul solicitării (la cererea utilizatorilor); asistența de specialitate pentru cercetare și consultarea cataloagelor alfabetice și sistematice; informare și documentare bibliografică; organizare de programe culturale, evenimente, expoziții, activități educative etc., printr-un program prestabilit la începutul anului calendaristic.

Bibliotecile publice teritoriale din raionul Florești se orientează permanent pentru diversificarea, dar și personalizarea, serviciilor de dezvoltare a competențelor utilizatorilor, membrilor comunității. În acest sens menționăm campania „**Hour of Code**” (Ora de codare), încadrată în Săptămâna Educației în Știința Computerelor (la atelierele de programare au participat 102 utilizatori). „**Tablețul Istetel**” - este un proiect de susținere a educației timpurii a copiilor de vârstă preșcolară, promovând învățarea prin intermediul aplicațiilor pe tablete, precum și conștientizarea de către părinți a avantajelor utilizării aplicațiilor educaționale în activități de învățare și recreere cu copiii, dezvoltarea creativității, imaginației și abilității de exprimare la copiii de 4-7 ani. „Fantezia” - practic în fiecare bibliotecă din rețea activează cluburile „Fantezia”. Participanții acestora sunt persoane de diverse categorii de vârstă. Activitatea cluburilor se axează pe creativitatea beneficiarilor, urmărind realizarea unor compoziții decorative, majoritatea confecționate din materiale reciclabile: mărgelușe, boabe de cafea, panglică, recipiente etc. Astfel de cluburi activează în BPO „Ion Creangă”, BPO Mărculești, BP Gura-Căinarului, BP Lunga, BP Putinești.

Deoarece în raionul Florești 2528 de utilizatori ai bibliotecilor sunt persoane de vârstă a treia, personalul de specialitate a implementat în bibliotecii servicii anume pentru această categorie. Astfel de servicii sunt prestate de bibliotecile din satele Cunicea și Gura-Camencii. BPO „Ion Creangă” a organizat *Clubul „Inimilor tinere”* pentru persoanele la vârstă de argint. În cadrul Clubului se organizează activități culturale pe diferite teme legate de viață, literatură, tratamentul cu remedii naturiste, familie,

master-class-uri etc.

Voluntariatul este o dimensiune prioritară pentru dezvoltarea unei biblioteci prospere, care oferă spații adecvate și condiții relevante pentru implicarea cetățenilor. Pe parcursul anului 2019 voluntarii au fost încadrați în diverse activități, servicii și programe: campanii de promovare a lecturii; organizarea lecturii în perioada estivală; servicii și oferte informaționale; ateliere de creație (modelare etc.); activități extracurriculare, cum ar fi desfășurarea temelor școlare pentru acasă; servicii de sănătate; colectare de fonduri; educarea tehnologică a utilizatorilor; elaborarea de materiale pentru promovare (afișe, fluturași, buletine informative etc.).

Difuzarea permanentă a informației privind activitatea bibliotecilor în mass-media asigură acel impact pe care îl numim imaginea pozitivă a instituției în comunitate. Este o constantă a activității bibliotecii, care informează comunitatea despre tot ce se petrece în spațiul instituției. Contribuții importante la promovarea imaginii instituției bibliotecii le-a avut presa locală - ziarele „Actualități floreștene” (de nivel local), iar la nivel regional - „Ziarul nostru”. Astfel, în paginile ziarelor menționate au fost publicate circa 14 articole, semnate de către personalul de specialitate din bibliotecii, fiind reflectate/abordate subiecte printre care: „Promovarea imaginii bibliotecilor din raionul Florești” (Mariana Antoci); „Biblioteca între tradițional și modern” (Elena Belschi); Concursul de lectură „La izvoarele înțelepciunii” (Ludmila Borș); „Dumitru Matcovschi - lacrima de dor a Basarabiei” (Silvia Gadibadi); „Mihai Eminescu...din valurile vremii (169 de ani de la naștere)” (Liuba Pohilă); „Firul de busuioc, din zestrea neamului” (Larisa Suvac) și altele.

Nu putem trece cu vederea în acest articol de sinteză situația privind personalul de specialitate din cadrul rețelei de biblioteci - cel mai important factor care poate îmbunătăți performanța bibliotecii. Personalul bibliotecii determină atractivitatea și disponibilitatea instituției de a asigura satisfacerea celor mai variate nevoi de informare, lectură, studii, recreere (3). Astfel, în

anul de referință în biblioteci sunt angajați 93 de persoane, dintre acestea: personal de specialitate – 69, inclusiv 15 cu studii superioare (doar 8 dintre aceștia – cu studii superioare de profil), 54 – cu studii medii de specialitate. Pe parcursul anului s-a manifestat fluctuația de personal – de ex., în anul 2019 au fost angajați 7 lucrători noi, care necesită o atenție deosebită și cu care formatorii lucrează individual, acordându-le ajutor metodic.

Antrenarea personalului de bibliotecă în formarea profesională continuă a fost în centrul atenției centrului biblioteconomic teritorial, dar și o obligație a fiecărui angajat din rețea:

- *educație formală* (implicați 21 de bibliotecari; curs „Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării” – organizat în spațiul BPO „Ion Creangă” – și cursul „Tendințe actuale în activitatea bibliotecilor din Republica Moldova” care s-a desfășurat la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți (a câte 75 de ore fiecare);

- *educație non-formală* (20 de persoane din teritoriu au participat la cursurile de formare continuă la Centrele de Excelență profesională pentru bibliotecari din Chișinău, Bălți, Telenești);

- *educație in-formală* (sunt create condiții favorabile pentru personalul de specialitate privind accesul la informația de profil, la portofoliile educaționale, pentru educație la locul de muncă).

Bibliotecile au nevoie de personal competent, capabil de a aplica cunoștințe de specialitate, de a folosi deprinderi specifice, de a analiza și de a lua decizii, a fi creativi, a lucra ca membri ai unei echipe. Un rol deosebit în dezvoltarea competențelor profesionale a personalului de specialitate din biblioteci revine Centrului de Formare din cadrul BPO „Ion Creangă”. În baza analizei nevoilor de formare profesională, de dezvoltare a competențelor membrilor comunității, Centrul de Formare din cadrul BPO „Ion Creangă” a prestat training-uri la teme: „Provocări și soluții în lucrul bibliotecarului nou angajat” (12 februarie 2019); „Legea cu privire la Bibliotecă (implementarea noului cadru de

reglementare)” (12 februarie, 27 februarie 2019, 2 ateliere); „Sistemul de Raportare lunar on-line ORT” (pentru bibliotecarii noi angajați) (13 februarie 2019); „Crearea conturilor pe rețeaua de socializare Facebook (21 februarie, 14 martie, 4 septembrie 2019 – 3 traininguri); „Crearea prezentărilor în programul „Power Point” (22 februarie, 15 martie, 5 septembrie 2019 – 3 traininguri); „Microsoft Word” pentru bibliotecari (12 martie, 19 februarie, 3 septembrie, 18 septembrie 2019 – 4 traininguri); „Crearea posterelor în programul „Canva” (17 mai, 6 septembrie 2019 – 2 traininguri); „Biblioteca modernă” (19 – 20 iunie 2019) - 2 traininguri); „Promovarea imaginii bibliotecii în comunitate” (10 iulie 2019); „Siguranța on-line” (4 iulie 2019); „Aplicația „Powtoon” (3 octombrie 2019); „Crearea contului și administrarea lui în gmail.com” (25 octombrie 2019) și altele. În total au fost oferite 24 de traininguri, la care au participat 85% din bibliotecarii locali și cei din rețea, adică 296 de participanți, fiind oferite 195 de ore academice (6).

Incursiunea efectuată ne permite să conchidem asupra următoarelor aspecte forte ale activității bibliotecilor din Florești în anul de referință: ghidarea metodologică a rețelei de către Biblioteca Publică Orașenească „Ion Creangă”; rețeaua raională de biblioteci publice pune la dispoziția utilizatorilor 78 de calculatoare conectate la Internet pentru informare, documentare și recreere; bibliotecile sunt concepute ca principal furnizor și integrator de educație non-formală în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor pentru mediul rural; funcționalitatea parteneriatelor cu instituțiile de învățământ și cele social-culturale din comunități; crearea de medii creative pentru grupurile de utilizatori ce au ales biblioteca publică ca loc de întâlnire, de socializare, precum și creșterea disponibilității bibliotecilor publice pentru extinderea prin intermediul de servicii ori activități specifice, asigurarea de spații de întâlnire și socializare în limitele cadrului legal.

Nu putem trece cu vederea și unele probleme cu care s-au confruntat bibliotecile publice teritoriale în anul de referință:

spații insuficiente pentru a putea adăposti atât colecțiile, cât și activitățile cu utilizatorii; percepția bibliotecii de către administrația publică ca o instituție „demodată” și o povară asupra bugetului local; colecțiile de documente din multe biblioteci sunt învechite, mai ales se resimte lipsa literaturii pentru copii; asigurarea achiziției de documente este insuficientă și discontinuă; în unele cazuri personalului din bibliotecile publice din mediul rural îi sunt atribuite unele sarcini nespecifice postului

și care îl pun în imposibilitatea desfășurării activităților specifice unui bibliotecar etc.

Bibliotecile publice teritoriale din raionul Florești își propun în continuare să devină mai atractive pentru comunitate, adoptând o atitudine dinamică și receptivă, contribuind la dezvoltarea competențelor membrilor acesteia și la dezvoltarea unei comunități armonioase. Resursele informaționale, cartea, lectura – sunt lianți oferți de bibliotecă, care creează, menține și dezvoltă comunitatea democratică și fiecare membru al acesteia.

Referințe bibliografice:

1. Indicatori de performanță (relaționali pentru biblioteci). Ghid. Chișinău, 2017. 33 p. (citată 6.01.2020). Disponibil: http://www.bnrm.md/files/publicatii/Ghid_Indicatori_de_performanta_SM_ISO_11620_2016.pdf.
2. Legea cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017. (citată 17.01.2019). Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371219>
3. Manifestul IFLA pentru statistica de bibliotecă (online). (citată 16.01.2020). Disponibil: http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Manifestul_IFLA_Statistica_de_biblioteca.pdf.
4. Raport analitic anual. Bibliotecile publice teritoriale din raionul Florești în anul 2019. Manuscris.
5. Raport statistic anual privind activitatea bibliotecilor publice din raionul Florești în anul 2018. Manuscris.
6. Raport statistic anual privind activitatea bibliotecilor publice din raionul Florești în anul 2019. Manuscris.